

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu otsuse ettepanek, millega muudetakse otsust (EL) 2015/1814 seoses turustabiilsusreservis hoitavate lubatud heitkoguse ühikute kehtetuks tunnistamise lõpetamisega

Otsuse ettepanek koordineerimiskogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 14.05.2026

KOKi esitamise tähtpäev 20.05.2026

VV esitamise tähtpäev 21.05.2026

Subsidiaarsuse tähtpäev 08.06.2026

Vastutav ministeerium: Kliimaministeerium

Kaasvastutajad: Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse reguleerimisala nõuab vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele seaduse või Riigikogu otsuse vastuvõtmist, muutmist või kehtetuks tunnistamist (RKKTS § 152¹ lg 1 p 1);

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2);

Seisukoha võtmist peab oluliseks peaminister või minister (VVS § 20¹ lg 2).

Sisukokkuvõte

Euroopa Komisjon esitas 1. aprillil 2026 ettepaneku muuta turustabiilsusreservi (MSR) käsitlevat otsust (EL) 2015/1814, mis on üks meetmest Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) tugevdamiseks. Praeguse süsteemi kohaselt tunnistatakse kehtetuks kõik reservis olevad lubatud heitkoguste ühikud (LHÜd), mis ületavad 400 miljonit. Kavandatud muudatusega peatatakse LHÜde kehtetuks tunnistamise mehhanism, mis võimaldab säilitada need LHÜd puhvrina, mis võib toetada turu stabiilsust. MSRiga vähendatakse LHÜde pakkumist turule, kui ringluses on liiga palju LHÜsid, ja lisatakse LHÜsid, kui turgu napib.

MSR on ELi HKS mehhanism, mille eesmärk on tasakaalustada LHÜde pakkumist ja nõudlust ning suurendada süsinikuturu vastupidavust. Turustabiilsusreserv on toiminud alates 2019. aastast reeglitel põhineva mehhanismina, et kohandada LHÜde pakkumist ELi HKSis. See on edukalt tegelenud saastekvootide struktuurse ülejäägiga, mis tekkis pärast 2008. aasta finantskriisi, ning on sellest ajast alates aidanud taastada usaldust CO2-turu vastu. 2024. aasta lõpuks oli kehtetuks tunnistatud 3,2 miljardit LHÜd.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelevalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

Kavandatava muudatuse eesmärk on suurendada MSRi likviidsuspuhvit, et tulla toime tulevase turupingega. Ettepanekuga säilitatakse MSRi põhireeglitel põhinev ülesehitus ja ELi HKS-i terviklikkus turupõhise vahendina, tugevdades samal ajal süsteemi suutlikkust tagada nii hinnastabiilsus kui ka prognoositavus.

Mõju ja sihtrühm

Mõju valdkonnad

Majandus

Ettevõtlus

Sihtrühm: Ettevõtted

Mõju sihtrühmale: Ettepanek vähendab süsinikuturu hinnavolatiilsust ja parandab hinnasignaali prognoositavust. See suurendab ettevõtete investeerimiskindlust, eriti energiamahukates sektorites, võimaldades paremini planeerida investeringuid vähese CO2-heitega tehnoloogiatesse.

Elanike ja leibkondade majanduslik olukord

Sihtrühm: Elanikud

Mõju sihtrühmale: Stabiilsem süsinikuturg aitab vältida järske hinnakõikumisi energia- ja transpordikuludes. See parandab leibkondade võimalusi oma kulusid ette planeerida ning vähendab ootamatute hinnatõusude riski.

Halduskoormus

Kas lahendusega kaasneb mõju halduskoormusele? Ei

Selgitus: Ettepanek ei too kaasa täiendavaid haldusnõudeid ega aruandluskohustusi ettevõtetele, kuna tegemist on olemasoleva turumehhanismi parameetri muutmisega.

Ettepanek ei suurenda riigi halduskoormust, kuna ei loo uusi institutsioone ega rakendusmehhanisme ning tugineb olemasolevale ELi HKS ja MSR raamistikule.

Keskkond

Kliimamuutused

Ettepanek ei muuda ELi heitkoguste vähendamise eesmärke, kuid toetab nende saavutamist stabiilsema süsinikuturu kaudu, vähendades hinnavolatiilsust ja tagades tõhusama toimimise pikaajaliselt.

Riigivalitsemine

Riigieelarve

Kas lahendusega kaasneb mõju riigieelarve tuludele? Kaudne mõju.

Selgitus: Ettepanek võib kaudselt mõjutada riigieelarve tulusid, kuna ELi süsinikuturu hinnataseme muutused mõjutavad enampakkumistulusid. Samas aitab ettepanek vähendada hinnavolatiilsust, mis parandab riigieelarve tulude prognoositavust.

Kaasamine

Kaasata kõik asjassepuutuvad partnerid ja osapooled.